

L'aliança entre família i escola: clau de l'èxit educatiu?

Jordi Collet, professor de sociologia de la UVic

Antoni Tort, professor de pedagogia a la UVic

Lluís Font, secretari de Polítiques Educatives del Departament d'Ensenyament

Àlex Castillo, president de la FaPaC

Famílies, escola i èxit

Millorar els vincles per millorar els resultats

Coordinadors:

Jordi Collet, professor de sociologia de la UVic

Antoni Tort, professor de pedagogia a la UVic

0. Els orígens de l'informe

Tesi de Jordi Collet (2009):

“Els nous processos de socialització familiar”

+

Recerques sobre escolarització i innovació (Antoni Tort)

+

Interès de la Fundació Jaume Bofill per
l'àmbit de les famílies i l'educació

=

Seminari internacional “Escoles, famílies i èxit”

Recerca 2011-2013 (8 centres educatius)

1. Punt de partida

Pregunta-hipòtesi de partida del seminari i la recerca posterior:

“Si els centres educatius modifiquen certs elements de la seva cultura-organització per tal de millorar la qualitat i la quantitat dels vincles amb les famílies, els resultats acadèmics de l'alumnat poden ser millors globalment i més equitatius?”

2. Preguntes vinculades

- Quin són el “rol i el lloc” de les famílies a l'escola?
- Com són actualment les relacions entre docents i famílies?
- El treball amb famílies és una part central del "fer de mestre"?
- Escola i família poden treballar junts en favor dels infants i joves des de la coresponsabilitat?
- Com es poden construir aliances entre docents i famílies per afavorir l'èxit escolar?

3. Anàlisi de la relació actual escola-famílies

- Des del seu naixement, **no s'ha concebut ni “practicat” l'escola com el lloc (físic i simbòlic) dels infants, les famílies i els docents.**
- La recerca ens diu que aquest **“formar part i sentir com a propi el centre educatiu de primària i secundària” és una condició imprescindible per a l'aprenentatge.**
- Les relacions docents-famílies mostren **certa oposició en el marc del model “transplantament”.**

3. Anàlisi de la relació actual escola-famílies

Hi ha cinc grans barreres que dificulten un bon vincle entre docents i progenitors:

1. Les famílies no tenen un lloc “estructural”, clar i definit a les escoles.
2. Les causes de bona part dels problemes escolars tenen l’origen en les famílies, i les causes dels problemes familiars tenen l’origen a l’escola.

3. Anàlisi de la relació actual escola-famílies

3. Els docents perceben que un nombre important de famílies han dimitit d'educar i deleguen l'ensenyament i l'educació a l'escola.
4. Les famílies perceben que la tasca de “fer de progenitors” amb relació a l'escolaritat és cada vegada més exigent.
5. El treball amb les famílies i l'entorn no forma part del “fer de mestre/a”.

3. Anàlisi de la relació actual escola-famílies

Un nou vincle entre docents i famílies ha de tenir tres fonaments:

- 1) Interdependència:** centre educatiu com a sistema.
- 2) Equitat:** l'èxit acadèmic de tothom.
- 3) La construcció conjunta de l'èxit acadèmic:**
centre contextualitzat i significatiu.

4. Pistes d'innovació

- a) **Aprenentatge d'experiències catalanes i internacionals d'innovació en la cultura: organització escolar per millorar els vincles amb totes les famílies.**

- a) **Dificultat de la innovació en els “aspectes profunds” del centre educatiu de primària o secundària.**

4. Pistes d'innovació

c) Àmbits d'innovació educativa per millorar els vincles amb les famílies i resultats acadèmics

- Plantejament i projecte de centre-famílies
- Expectatives mútues
- Comunicació
- Reunions, entrevistes i tutoria
- Aula i aprenentatges
- Presència i govern de l'escola
- Carta de compromís

4. Pistes d'innovació

c) Àmbits d'innovació educativa per millorar els vincles amb les famílies i resultats acadèmics

- Contactes informals
- Espais i temps de l'escola
- Lloc físic de/per a les famílies al centre educatiu
- Relació amb els continguts acadèmics
- Suport a les tasques de les AMPA
- Lloc i rol de la comunitat-entorn
- Altres

5. Propostes generals

- Engegar el **debat sobre quins són el lloc i el rol de les famílies als centres d'educació obligatòria de Catalunya.**
- Ser conscients que **la quantitat i qualitat dels vincles entre docents i famílies tenen un fort impacte en els resultats escolars.**
- Fer **propostes concretes sobre com millorar els vincles entre docents i famílies.**
- Fer **una recerca pilot.**

5. Propostes per als actors

a) Formadors/res: formació inicial i continuada, eines per treballar un bon vincle entre docents, famílies i comunitat.

Com a eixos que qüestionen el "fer de mestre" i el "ser escola/institut" tradicionals.

b) Docents - centres educatius: analitzar la quantitat i qualitat dels seus vincles amb les famílies i la comunitat i proposar un pla de millora d'aquests vincles consensuat amb les famílies.

5. Propostes per als actors

c) AMPA i famílies: promoure el debat sobre els vincles entre docents i famílies i sobre el lloc actual de les famílies a l'escola i l'institut. Fomentar plans de millora.

d) Administracions:

- Incloure les famílies i la comunitat en tots els debats i actuacions educatives.
- Promoure i recolzar de manera molt decidida les innovacions en els centres docents de totes les etapes.
- Estendre com a pràctica imprescindible de cada centre, els "plans de millora dels vincles amb les famílies".

6. Recerca FJB – UVic – UdG

- a) **Participants:** 5 centres d'infantil i primària, i 1 de secundària. (Pendants un de primària i un altre de secundària.)
- b) **Procés:** 4-5 sessions amb docents per analitzar el vincle escola-famílies, veure necessitats i àmbits de millora, i fer propostes d'innovació (1 curs).
- c) **Aplicació** de les propostes de millora (1 o 2 cursos).
- d) **Mesura** del clima del centre i dels resultats acadèmics abans i després del projecte.

7. Preguntes per al debat

- a) Quins són el rol i el lloc de les famílies a l'escola?
- b) El treball amb famílies és una part central del "fer de mestre" i del "ser escola"? En quins termes?
- c) Com es poden construir aliances entre docents i famílies per afavorir l'èxit escolar i educatiu?
- d) Com poden obtenir els centres educatius noves legitimitats fent de les famílies i l'entorn "la" solució-coresponsabilitat?
- e) Com podem evitar la culpabilització mútua entre docents i famílies?

Famílies, escola i èxit

Millorar els vincles per millorar els resultats

UVIC

Jordi.collet@uvic.cat

Antoni.tort@uvic.cat